

ת"פ 1231/09 - מדינת ישראל נגד אבן-ארי בע"מ, ח.פ. צבי איזנברג,

בית דין אזורי לעבודה בבאר שבע

ת"פ 1231-09

לפני: כב' השופטת יעל אנגלברג שהם

המאשימה:

מדינת ישראל
ע"י ב"כ עו"ד אייל נון

נגד

הנאשמים:

1. אבן-ארי בע"מ, ח.פ. 513084533
2. צבי איזנברג, ת.ז. 060098530
ע"י ב"כ עו"ד חיים כהן ועו"ד וירשיני הדד

הכרעת דין

נגד הנאשמת 1 (להלן: "הנאשמת") הוגש כתב אישום המייחס לה עבירה של העסקת עובד זר שלא כדין בניגוד להוראות סעיפים 2(א)(1) ו-2(2) לחוק עובדים זרים, התשנ"א-1991 (להלן: "החוק"). כנגד הנאשם 2 נטען כי הוא נושא באחריות נושא משרה לעבירות הנאשמת, מכוח סעיף 5 לחוק.

האישום

- ביום **14.6.09** הוגש כנגד הנאשמים כתב אישום. על פי הנתען בו, ביום **10.6.02** וביום **7.4.03** התקשרה הנאשמת עם חברת "רסידו סי בע"מ", לביצוע עבודות חיפוי וגמר באתר בנייה ברחוב הבנים 8 באשדוד - בניין עיריית אשדוד, קניון סי מול ובנייני מגורים, (להלן: "האתר"). הנאשם 2 היה בעל המניות ומנהלה של הנאשמת (להלן: "הנאשם").
- ביום **20.10.03** בשעה 13:30 לערך, במהלך ביקורת של מפקחי המאשימה באתר, נמצא עובד זר אזרח טורקיה, אשר עבד בעבודות חיפוי באתר, ואשר נטען כי הועסק על ידי הנאשמת וזאת מבלי שהיה בידיה היתר להעסקתו (להלן: "העובד הזר").
- בגין עובדות אלה הואשמה הנאשמת בעבירה של העסקת עובד זר שלא כדין בניגוד להוראות סעיפים 2(א)(1) ו-2(2) לחוק, ואילו נאשם 2 הואשם באחריותו כנושא משרה לעבירות שביצעה הנאשמת.

גרסת הנאשמת

4. הנאשמת כפרה בטענה כי הוסכם בינה לבין חברת "רסידו סי בע"מ" לביצוע כל עבודות החיפוי והגמר באתר. לטענת הנאשמת, ההסכם כלל עבודות מסויימות בלבד ובהן בניית בניין מדרגות קניון סי מול, וריצוף כיכר העירייה בלבד. כמו כן, כפרה הנאשמת בטענה בדבר העסקתו של העובד הזר. לא היתה מחלוקת בנוגע לכך שלעובד הזר לא היה רישיון עבודה בתוקף במועד הביקורת.

הראיות

5. בפני בית הדין נשמעו עדויות מטעם המאשימה של חוקרי התמ"ת מר ירון הלפגוט (להלן: "מר הלפגוט"), מר אבי בר-מוחא (להלן: "מר בר-מוחא") והגברת אופרית מלכה (להלן: "גב' מלכה") וכן של שוטר משטרת ההגירה, מר ציון עמר (להלן: "מר עמר") ומפקח הבנייה מטעם חברת "רסידו", מר רונן פורמן (להלן: "מר פורמן").

בנוסף, הוגשו תיאור מקרה (ת/1), הודעת הנאשם (ת/2), דו"ח פעולה של משטרת ישראל (ת/3), הודעת העובד (ת/4), רשימת עובדים (ת/5), הסכם אספקה וביצוע בין חברת רסידו סי לבין הנאשמת מיום 10.6.02 (ת/6), הסכם עבודה (ת/7), חשבוניות מס (ת/8), הודעת מר פורמן (ת/9), תעודת עובד ציבור (ת/10), הודעת הנאשם (ת/11), תמצית רישום חברה (ת/12).

מטעם הנאשמים העיד הנאשם בלבד והוגשו חשבוניות הנאשמת (נ/1), הסכם אספקה וביצוע בין חברת רסידו לבין הנאשמת (נ/2) וחשבונית (נ/3).

טענות הצדדים

6. הצדדים לא חלקו על כך כי במועד הביקורת נמצא באתר עובד זר ממוצא טורקי, אשר ביצע עבודות. טענתה העיקרית של הנאשמת היתה, כי העובד לא נמנה על עובדיה ולא הועסק על ידה.

לטענת המאשימה, הודה הנאשם 2 בהעסקת עובדים זרים אך טען כי העובדים הועסקו על ידו כדין. המאשימה טענה כי מהראיות שהובאו בפני בית הדין הוכח כי העובד לא היה בעל היתר לעבוד בישראל. המאשימה ציינה כי העדים העידו על דרך פעולתם באופן החקירה וכיצד הגיעו למסקנה כי הנאשמת היא שהעסיקה את העובד הזר באתר. המאשימה מבקשת להחיל על הנאשמים את החזקה שעל פיה, משהוכח כי בעל נכס התקשר עם קבלן לביצוע העבודות, עוברת האחריות להעסקתם של העובדים אל כתפי הקבלן, ועל הנאשמים להרים את הנטל לסתור את החזקה האמורה. לטענת המאשימה, לא הרימו הנאשמים את הנטל המוטל עליהם.

7. **לטענת הנאשמת**, אכן קיבלה לידיה ביצוע עבודות באתר, אלא שהעובדים הזרים שהועסקו על ידה באתר היו ממוצא סיני ובולגרי והיא החזיקה ברישיון להעסקתם. עוד טענה הנאשמת, כי במקום שבו נמצא אותו עובד זר נשוא כתב האישום, היא כלל לא ביצעה עבודות חיפוי וכי עבודת החיפוי הסתיימה עוד קודם לכן. לטענתה, האחריות באתר מצויה בידי חברת רסידו סי, והמאשימה בחרה בדרך הקלה והיא הגשת אישום כנגד הנאשמת, על מנת שמנהלה של חברת רסידו סי יחזק את הראיות החסרות כנגד הנאשמת.

הכרעה

8. הנאשמים הואשמו בעבירה על פי סעיפים 2(א)1 ו-2(א)2 לחוק עובדים זרים שזו לשונם:

"(א) מעביד שעשה אחד מאלה-

(1) העביד עובד זר שאינו רשאי לעבוד בישראל מכח חוק הכניסה לישראל והתקנות לפיו;

(2) העביד עובד זר בניגוד להוראות סעיף 1ג;

דינו - כפל הקנס כאמור בסעיף 61(א)2 לחוק העונשין, תשל"ז-1977...".

9. בפרשת **יונסוף** נקבע כי לעניין האחריות הפלילית על פי החוק קיימת חזקה עובדתית, שלפיה מתקיימים יחסי עובד-מעביד בין בעל הנכס או המחזיק בו לבין העובדים הזרים שנתפסו בנכס, ומשמתיקיימת חזקה שכזו עובר הנטל לסתור אותו לכתפי בעל החזקה. (ע"פ 29/09 יונסוף נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 30.5.10 ואושר בבית המשפט העליון ברע"פ 5068/10 יונסוף נ' מדינת ישראל; ניתן ביום 18.1.11; וכן ראו ע"פ 13/07 ניר עם כהן ירקות אגודה שיתופית חקלאית נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 6.9.09; ע"פ 29340-12-10 קובי שי נ' מדינת ישראל, ניתן ביום 3.11.11 והאסמכתאות שם).

בפרשת **בראשי** נפסק:

"בעקרון, [ש]כאשר בעל נכס או מחזיק בנכס מתקשר עם קבלן ראשי או קבלן משנה לביצוע עבודות והתקשרות זו היא 'אמיתית', ברורה ומוכחת המעבירה את האחריות להעסקתם של עובדים אל כתפי הקבלן (הראשי או המשני), כי אז אין להטיל אחריות פלילית על בעל הנכס או המחזיק בו להעסקתם של עובדים שלא כדיון. הטעם לדבר נעוץ בהלכות עסקים אלמנטאריות לפיהן בעל נכס ראשי למסור ביצוע של עבודות לקבלן ובמסגרת זו להטיל עליו את האחריות להעסקתם של עובדים. מדובר בהתקשרות חוזית מחייבת אשר בדרך כלל יש לתת לה תוקף" (ע"פ 23809-02-11 מדינת ישראל, משרד התמ"ת נ' זלמן בראשי ואחיו בע"מ, ניתן ביום 24.1.12).

מהאמור עולה כי ככלל, חזקה היא שהמעסיק הוא בעל הנכס ולאחריו, אם קיימת התקשרות אמיתית להעברת ביצוע העבודות לאחר, תהא האחריות מוטלת על הקבלן המבצע את העבודות. המבקש לסתור חזקה זו, עליו הנטל להוכיח כי אינו המעסיק וכי קיימת התקשרות אמיתית למסירת העבודה נשוא המחלוקת לאחר.

10. לאחר ששקלתי את כלל הראיות שהוצגו בפני, מצאתי כי הנאשמת לא הרימה את הנטל המוטל עליה לסתור את החזקה וכי יש להרשיעה בעבירות המיוחסות לה. ואפרט.

11. מתיאור המקרה שנערך על ידי מר הלפגוט (ת/1), עולה כי בעת שהגיעו המפקחים לאתר, נצפו שני עובדים שעבדו בחיפוי אבן בכניסה לחניון בניין העירייה. אחד העובדים ברח ואולם העובד השני נעצר והוביל את המפקחים למשרדי חברת רסידו סי. מדו"ח הפעולה של שוטר משטרת ההגירה, מר עמר (ת/3) עולה, כי העובד שנתפס מסר לו כי הוא הגיע לישראל כשנה קודם לכן, הוא עובד אצל אדם בשם "צביקה" ומסר את מספר הטלפון של אותו "צביקה". מר עמר העיד כי העובד הזר הקריא לו את מספר הטלפון מתוך דף שהיה בכיסו. משנשאל הנאשם בחקירתו הנגדית, מהו מספר הטלפון הנייד שלו, ציין מספר זהה למספר שמסר העובד הזר למר עמר. די בכך כדי לקשור בין הנאשמת לבין העובד הזר.

12. לטענת הנאשמים, ציין העובד הזר בחקירתו כי עבד אצל אריאל מחברת בן-ארי, שזו חברה אחרת. אין לקבל טענה זו. על פי עדות מר מר בן מוחא הוסיף העובד הזר וציין כי מנהל העבודה הוא צביקה ומסר שני מספרי טלפון, כאשר אחד מהם הוא של הנאשם.

13. עוד טען הנאשם, כי העובד נתפס ביום **20.10.03**, אלא שהעבודות שביצע באתר הסתיימו כחודש לפני כן.

המאשימה הציגה חשבוניות שלעמדתה מורות על המשך ההתקשרות בין הצדדים. בעניין זה טענה הנאשמים כי התחשבות בינם לבין חברת רסידו סי התנהלה עוד כחצי שנה לאחר סיום העבודות, בשל מחלוקות מדידה שונות ואין בהן כדי ללמד שהעבודות נמשכו במועד הביקורת.

עיון בחשבוניות מעלה כי ביום **30.3.03** הוגשה חשבונית שיש בה כדי להעיד על ביצוע חלק מהעבודה (נ/1). כמו כן, הוגשו חשבוניות ביום **16.7.03** (נ/3), ביום **21.7.03** וביום **7.10.03** (ת/8). בחשבוניות אלה נרשם כי מדובר בתשלום על חשבון ריצוף וחיפוי בכיכר אשדוד. חשבוניות נוספות הוגשו ביום **26.11.03** וביום **10.12.03**, ובהן נרשם כי הן על חשבון עבודות חיפוי סביב עיריית אשדוד ועבודות אבן בסי מול אשדוד. אין בחשבוניות אלה כל איזכור לכך כי מדובר בסיום כל העבודות במקום.

המאשימה הציגה מסמך הנושא כותרת "**חשבון השלמות בכיכר**", שהונפק על ידי הנאשמת. הנאשמים

מבקשים ללמוד ממסמך זה כי בשלב זה כבר הסתיימה העבודה וכי מדובר בגמר חשבון. לא מצאתי לקבל גרסה זו. **ראשית**, מדובר שם רק בחשבון השלמות בכיכר וכאמור, כעולה מהחשבונות, נעשו עבודות נוספות גם בסי מול אשדוד. **שנית**, אין בכך כדי להעיד שלא נותרו עבודות נוספות להשלמה בכיכר העירייה ומסביב לה.

14. מעדויות המפקחים עולה כי העובד הזר נתפס בכניסה לחניון של בניין העירייה. לטענת הנאשמים, העבודות שבוצעו על ידי הנאשמת כללו חיפוי במדרגות חירום בבניינים הגבוהים וחיפוי בכיכר הגדולה. לטענת הנאשמים, לא בכדי לא טרחה המאשימה להגיש את כל המסמכים שנמסרו לה והמצביעים במדוייק על מקום ביצוע עבודת הנאשמת בכיכר העירייה ולא בכניסה לחניון.

15. מהודעתו של הנאשם בפני חוקרי התמ"ת, עולה הטענה כי בין הנאשמת לבין חברת רסידו סי נחתמו שני חוזים, האחד לביצוע מדרגות בתוך הבניין, והשני לביצוע עבודות חיפוי בכיכר. בפני בית הדין הוצג הסכם (ת/6 ת/7 ו-נ/2), אשר אין בו פירוט מדוייק בנוגע למקומות ביצוע העבודה. אך מעדותו של הנאשם עולה, כי העבודה נמסרה לו בשלבים (עמ' 38 שורה 2 לפרוטוקול). לדברי הנאשם, עבודת הריצוף והחיפוי בכיכר כללה גם קירות תומכים קטנים מעין "משחק ארכיטקטוני".

16. טענת המאשימה בנוגע למקום שבו נמצא העובד, לא הוכחה וממילא לא נסתרה. הנאשמים טענו כי העבודה במקום לא בוצעה על ידם. לא מצאתי מקום לקבל טענה זו.

בהסכם ת/6 נרשם במפורש כי "**איזורי העבודה יהיו בהתאם להוראות בכתב שיינתנו לקבלן**". מת/7 עולה כי בסיום העבודה נדרשה הנאשמת להגיש מפת ביצוע של העבודה. בחקירתו אישר הנאשם כי הגיש מפות ביצוע של העבודה (עמ' 45-46 לפרוטוקול), ואולם אף שניתנה לו הזדמנות להגיש את המפות גם לאחר חקירתו בבית הדין, לא הוגשו מפות אלה. מפות אלה, יכולות להצביע באופן מדוייק על מקום העבודות שאותן ביצעה הנאשמת ושבגינן היא מבקשת לקבל שכר. הלכה פסוקה היא כי:

"הימנעות מלהביא ראיה מצויה ורלוונטית מובילה למסקנה שאילו הובאה, היא היתה פועלת לרעת אותו צד שנמנע מהגשתה, ועל-כן ההימנעות מחזקת את ראיותיה של התביעה" (ע"פ 728/84 שמעון חרמון - מדינת ישראל פד"י מא (3) 617).

על כן, משלא הביאו הנאשמים את מפות הביצוע בפני בית הדין כראיה לסתור את ראיות המאשימה, פועלת עובדה זו לחובתם של הנאשמים ומחזקת את טענות המאשימה.

17. שילוב כל הראיות שהובאו בפני - הפרטים שמסר העובד הזר; ההסכם לביצוע עבודות ריצוף וחיפוי בכיכר העירייה, בקניון סי מול ובסמוך להם; העדר מיפוי מדוייק של שטח העבודה, כאשר לטענת הנאשמים, נתפס העובד במקום שאינו במסגרת העבודה שנדרשה הנאשמת לבצע, בעוד שלטענת

חברת רסידו סי כלולה הכניסה לחניון בעבודה שנדרשה הנאשמת לבצע - מביאים לידי מסקנה כי הנאשמת לא הרימה את הנטל המוטל עליה לסתור את החזקה שלפיה העובד שנתפס בביקורת ביום **20.10.03** עובד באתר ומבצע עבודות שבאחריותה, לא הועסק על ידה. נוכח האמור, התקיים היסוד העובדתי של העבירה נשוא כתב האישום. לאור זאת, משנקבע כי העובד הזר עבד אצל הנאשמת וממילא הייתה זו מודעת להעסקתו ללא היתר ושלא כדין (שכן העסיקה עובדים זרים אחרים והיתה מודעת לצורך בקבלת היתר להעסקתם), מתקיים בה גם היסוד הנפשי הנדרש.

18. כפועל יוצא מהמסקנה שאליה הגעתי, לפיה הועסק העובד ללא היתר כדין, ומשלא הוצג בפני חוזה עבודה ואישור על עריכת ביטוח בריאות, יש להרשיע את הנאשמת גם בביצוע של עבירות אלה.

19. **באשר לאחריותו של הנאשם** - טוענת המאשימה כי הנאשם הפר את חובתו למניעת ביצוע עבירות על ידי הנאשמת ולפיכך יש לחייבו כנושא משרה בנאשמת. לטענתה, הנאשם ומנהלה של הנאשמת 1 בקיא בהעסקת העובדים על ידה; מספר הטלפון שמסר העובד הוא של הנאשם ואף מר פורמן העיד כי הנאשם שימש כמנהל העבודה במקום.

בסיכומי, אין הנאשם טוען דבר בעניין אחריותו האישית, וממילא לא סתר את טענות המאשימה לעניין אחריותו. משכך, יש להרשיע את הנאשם כנושא באחריות לביצוע של העבירות שבוצעו על ידי הנאשמת, וזאת מכוח סעיף 5 לחוק עובדים זרים.

אחרית דבר

20. לאור כל האמור, מצאתי כי המאשימה הרימה את הנטל להוכיח קיומם של היסוד העובדתי והיסוד הנפשי כאחד, מעבר לכל ספק סביר, כי העובד הזר שנתפס עובד ללא היתר כדין בביקורת שנערכה ביום **20.10.03** באתר בנייה ברחוב הבנים 8 באשדוד, הועסק על ידי הנאשמת. כן מצאתי כי המאשימה הרימה את הנטל להוכיח כי הנאשמת לא ערכה עם העובד חוזה עבודה ולא ערכה בעבורו ביטוח בריאות. לפיכך, הנני מרשיעה את הנאשמת בביצוע העבירות המיוחסות לה על פי סעיפים 2(א)(1) ו-2(ב), 2(ב)(2) ו-2(ב)(3) לחוק עובדים זרים, התשנ"א-1991. כמו כן הנני מרשיעה את הנאשם באחריות נשוא משרה לביצוע העבירות דלעיל, וזאת על פי סעיף 5 לחוק עובדים זרים.

21. בהסכמת הצדדים, תישלח הכרעת הדין אליהם בדואר.

22. **נקבע לשמיעת טיעונים לעונש ליום 22.10.14 שעה 14:00.**

ניתנה היום, ט"ו אלול תשע"ד, (10 ספטמבר 2014), בהעדר

הצדדים ויישלח אליהם.